

# Arazi Tahribatının Dengelenmesi için Hedef Belirleme Çalışmalarının Yaygınlaşması, Çıkarılan Derslerden Eyleme Geçiş: 14 Pilot Ülkenin Deneyimleri

2014/15 yıllarında ATD Pilot Projesi, çölleşmeden, arazi tahribatından ve kuraklıktan etkilenen 14 taraf ülkenin Arazi Tahribatının Dengelenmesi hedef belirleme yaklaşımının uygulamasına yardımcı olmuştur. Çıkarılan bu dersler, ATD hedef belirleme sürecine katılmak isteyen karar vericilerin, ülke paydaşlarının ve kalkınma ortaklarının pratik çözümlere daha kolay erişimini sağlamaktadır.



## 1.DERS:

### ATD konusunda ülke sahiplenmesinin ve paydaş katılımının sağlanması.

*ATD hedeflerinin belirlenmesi, devlette üst düzeyin liderliğinin sağlanmasını gerektirmiştir.* ATD hedefleri arazi tahribatını durdurma ve tersine çevirme amacını daha somut hale getirerek bu amaçların ulusal ve uluslararası aktörlere duyurulmalarını kolaylaştırmıştır.



## 2.DERS:

### ATD başlangıç durumunun, tahribat eğilimlerinin ve etkenlerinin tanımlanması.

*Tüm ülkeler küçük bir gösterge kümesine dayalı olarak ve ulusal verilerini ve/veya projenin sağladığı küresel varsayılan verileri kullanarak ATD başlangıç durumlarını belirleyebilmiştir.* Önceden sağlanan teknik yardım ve ülkeye özgü tasarlanmış danışmanlık hizmetleri, veri analizi zorluklarının ve engellerinin aşılmasında etkili olmuştur.



## 3.DERS:

### ATD hedeflerinin ve ilişkili önlemlerin belirlenmesi.

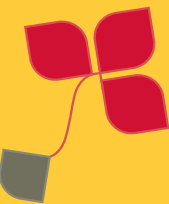
*Bir hedef belirlemenin önemini ve değerini anlamak bunun gerçekleşmesinde temel bir rol oynamıştır.* Çoğu pilot ülke onaylanan başlangıç hedeflerini belirleyebilmiş, bunları ulusal ve uluslararası düzeylerde açık ve şeffaf bir şekilde duyurabilmiş ve yaygınlaştırabilmiştir.



## 4.DERS:

### ATD'nin ulusal kalkınma önceliklerine ve taahhütlerine entegre edilmesi.

*ATD hedef belirleme pilot projesi, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin bir hızlandırıcısı olarak ATD'nin sektörler arası faydalarının kanıtlarını sunmuştur.* Mümkün olduğunca ülkeler ATD'yi UNCCD Ulusal Eylem Programlarına entegre etmişlerdir. Bazı durumlarda Ulusal Olarak Belirlenmiş Katkılar (NDC) ve arazi mevzuatı gibi diğer ilgili politikalara da entegre edebilmişlerdir.



## 5.DERS:

### ATD'nin bir kaldıraç olarak kullanılması.

*Önlemlerin tespiti de dahil olmak üzere hedef belirleme süreci, ATD pilot projesinin projenin kapsamı dışında olsa bile ATD hedef belirleme sürecinin beraberinde getirdiği önemli fırsatların açık bir resmini sunmuştur.* Pilot ülkelerden bazıları ATD hedeflerinin ilişkili önlemlerin başarılabilesini sağlayacak yasal araçları belirlemiştir. Bazıları daha da ileri giderek ATD'nin uygulanmasını sağlayacak kanuni yaptırımlar getirmiştir. Bazıları ise ATD'nin başarılmasına yönelik potansiyel finansal kaynakların ön tespitini yaparak artan finansman fırsatlarından yararlanmanın üzerinde odaklanmıştır.



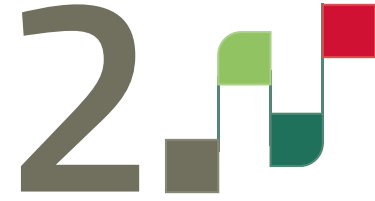
### 1. DERS: ATD konusunda ülke sahiplenmesinin ve paydaş katılımının artırılması

#### Namibya'da ATD Ulusal Çalışma Grubunun başarılı sonuçları

Namibya'da, proje ekibi potansiyel fırsatları belirleyerek Toprak Bakanlığı ile tartışmış, buna uygun olarak bölgesel arazi kullanım planlaması seçenekleri önermiştir. GIZ (Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu), Otjozondjupa bölgesine yönelik olarak Toprak Bakanlığı'ni özel bir şirket tarafından gerçekleştirilen arazi kullanım planlaması çalışmasına yönlendirerek pilot çalışmanın devamı niteliğindeki icraatları desteklemiştir.

#### ATD'nin Gerekçelenirilmesi

Şili'de, şiddetli kuraklık ATD Pilot Projesine gönüllü katılımın önemli belirleyici etkenlerinden birisi olmuştur. Ülke şu anda iddialı ATD hedeflerinin belirlenmesi doğrultusunda siyasi desteği harekete geçirme aşamasındadır.



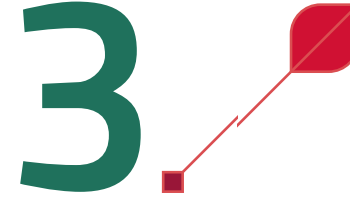
### 2. DERS: ATD başlangıç durumunun, tahribat eğilimlerinin ve etkenlerinin tanımlanması

#### Küresel veriler ile ulusal verileri birleştirerek ATD başlangıç durumunu değerlendirmek

Kosta Rika'da küresel veriler 2000 ile 2010 yılları arasında orman örtüsünde yüzde 0,16'lık bir artış olduğunu gösterirken, ulusal veriler yüzde 4,7 ile daha büyük bir artışa işaret etmiştir. Ülke ekibi ulusal verilerin kalitesinden emin olduğu için, ilk hedef ve başlangıç durumu tahminlerinde ulusal veri hesaplamaları kullanılmıştır. Dolayısıyla bu hesaplamalar daha önceki ulusal değerlendirmeler ve arazi tahribatıyla ilgili politikalar ile daha uyumludur.

#### Veri işleme ve veri analizi için veri sağlayıcılar ve ülke arasında yakın işbirliği

Etiyopya'nın yerel ekibi özellikle otlaklar, tarım arazileri ve sulak alanlar için olmak üzere istatistiksel ve jeo-mekansal analiz yoluyla farklı arazi kullanım türlerine ilişkin verimlilik eğilimlerinin analizini derinleştirmek amacıyla proje ekibinin verilerinden ve tavsiyelerinden (UNCCD ve JRC) yararlanmıştır. Bu, veri sağlayıcılar ile ülke uzmanları arasında ülkeye özgü tasarlanmış ortak çalışma ve işbirliğinin nasıl daha hassas ATD değerlendirme sonuçları verebileceğinin bir örneğini oluşturmaktadır.



### 3. DERS: ATD hedeflerinin ve ilişkili önlemlerin belirlenmesi

#### ATD hedeflerinin belirlenmesine ilişkin farklı yaklaşımlar

Türkiye sunulan verilerin gerekli çözünürlüğe sahip olmadığını düşündüğü için ulusal bir hedef belirlemediği. Dolayısıyla aşağıdan yukarıya kademeli bir süreç yoluyla çalışarak pilot alanlarda telafi edici önlemler uygulayacak ve otlaklar ile tarım arazileri üzerinde odaklanarak diğer alanlara orta çözünürlükteki verileri uygulamak suretiyle arazi tahribatının daha geniş bir resmiyi çekecektir.

Butan'ın ATD savunucuları bu sürecin başlangıcında zorlu sorular ile karşı karşıya kalmıştı; örneğin ATD hedeflerinin hangi seviyede belirleneceği, potansiyel olarak kullanılacak kaynakların neler olduğu ve karar vericilerin ATD'yi bir öncelik haline getirmeye ikna edilip edilemeyecekleri. Ancak, bu soruların cevaplarını bulmanın yanı sıra, sınırlı kaynak beklentisi ile belirlenen kaynakların aslında seçenekleri sınırladığı sonucuna varmışlardır. Dolayısıyla hedef yukarı yönlü revize edilerek daha iddialı bir seviyeye çıkarılmıştır.



### 4. DERS: ATD'nin ulusal kalkında önceliklerine ve taahhütlerine entegre edilmesi

#### ATD hedef belirleme ve Rio sözleşmeleri arasında sinerji sağlama

ATD'nin toprak organik karbon düzeyleri ile ilişkilendirilmesi, Etiyopya'nın ATD'yi iklim değişikliği eylem planlarının kilit taşı yapmasına olanak tanımıştır.

Belarus'ın ATD hedeflerinden birisi (restorasyona tabi tutulan turbalıkların alanının artırılması) aynı zamanda Belarus'ın NDC azaltma hedeflerinin (karbon stoklarının artırılması) de ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır.

Grenada'da proje üç Sözleşmenin hepsi için tek bir Ulusal Koordinasyon Organına geçiş niyetini desteklemiştir.

Ermenistan'da ATD hedefi ulusal karbon stoklarında yüzde 2,8'lik bir artış öngörmektedir.

İtalya'da ATD Ulusal Çalışma Grubunun oluşturulması Sözleşmeler arasında işbirliğinin sağlanmasında kritik önem taşımıştır.

#### ATD ile ulusal girişimlerin ve programların senkronizasyonu

Senegal'de ATD projesi kapsamında gerçekleştirilen hedef belirleme ve göstergelere karşı ölçüm çalışmaları, uygulamaya dönük, operasyonel ve ölçülebilir eylemler sunarak UNCCD NAP ve TerraAfrica Ülke Stratejik Yatırım Çerçevesi gibi genel stratejilerin uygulanmasını desteklemektedir.



### 5. DERS: ATD'nin bir kaldıraç olarak kullanılması

#### ATD hedeflerinin Başarılması için ortamın uygun hale getirilmesi

Nisan 2015'te, Belarus Hükümeti UNCCD Uygulama Stratejisini ve 2016-2020 Arazi (ve Toprak) Tahribatının Önlenmesi UEP'i onaylamıştır. Bu karar 5 yıllık planlama düzeyindeki tüm kamu ve arazi planlarına ATD'nin dahil edilmesini zorunlu hale getirmektedir. (ticari işletmelerde dahil olmak üzere Belarus'ta devlet en büyük işletme sahibidir).

#### Pilot uygulamadan değişen politikalar

Endonezya'da ATD Çalışma Grubunun ATD'nin faydalarını ve herhangi bir icraatta bulunmamanın ekonomik etkilerini ortaya koyma çabaları devletin yağ amaçlı palmiye yetiştiriciliği için bundan sonra arazi imtiyazlarını yasaklama kararına önemli ölçüde katkıda bulunmuştur.



"Projenin en yenilikçi sonucu, düzgün bir şekilde uygulanması halinde ülkenin 2030 yılına kadar arazi tahribatını dengelemesine olanak tanıyacak spesifik hedeflerin Belirlenmesi olmuştur [...]. Tarım Bakanlığı, Ulusal Koordinasyon Kurulu ve Grenada Hükümeti daha geniş kapsamlı bir küresel girişime katılarak bu yenilikçi ATD yaklaşımının sürdürülmesine destek sağlamaya hazırdır."

Raymond Baptiste, Ulusal Proje Koordinatörü  
UNCCD Ulusal Odak Noktası  
Tarım, Arazi, Orman, Balıkçılık ve Çevre Bakanlığı  
Grenada Hükümeti



"ATD hedefini, gıda güvenliği ve iklim değişikliği ile ilgili olanlar da dahil olmak üzere diğer Sürdürülebilir Kalkınma hedeflerini başarmanın bir yolu olarak uygulama ihtiyacının altını çizmek istiyorum."

Barbara Thomson  
Çevre İşleri Bakan Yardımcısı, Güney Afrika Hükümeti  
UNCCD COP-12'de G-77/Çin adına yaptığı konuşmadan alıntı



"Veri analizi süreci uzun, zorlu, ancak sonuçta ilginç ve faydalı bir süreçti. Bu analiz, nemli bölgelerde kurak bölgelere göre daha fazla azalma yaşandığını gösteren ilginç bir sonucu ortaya çıkardı [...] bu sonuç iklim değişikliğinin sonuçlarının en fazla kurak / yarı kurak bölgelerde görüldüğüne dair basit açıklamaya önemli düzeltmeler yapan bir sonuçtur"

Proje Değerlendirmesi-Nihai Rapor 2015 İtalya Görüşü



"Namibya ulusal ATD hedef belirleme sürecini tamamlamıştır, dolayısıyla belirlenen hedeflerin başarılması için kullanılacak tüm kaynakları araştırmaya hazırdır."

Pohamba Shifeta  
Namibya Hükümeti, Çevre ve Turizm Bakanı



# Öneriler

1: En üst siyasi düzeyde onaylanacak ülkeye özgü ATD hedeflerinin tanımlanması

2: İzleme kapasitelerinin ve ATD göstergelerinin iyileştirilmesi

3: Bilinçlendirme, iletişim ve savunuculuk” yoluyla ATD sürecinin desteklenmesi

4: ATD'nin sağlanması için tespit edilen sıcak noktalarda dönüşüm projelerinin geliştirilmesi

5: Bir ATD izleme ve değerlendirme sisteminin kurulması ve mümkün olduğunca, böyle bir sistem mevcut sistemlere dayandırılmalıdır ve REDD+ uygulaması için geliştirilenler gibi geçmişteki çaba ve kapasiteler kullanılmalıdır.



“Bu 14 öncü ülkenin tek bir ses olarak konuşmasının getirdiği enerji COP12'nin sürdürülebilir kalkınma için toprak sermayesinin merkezi değerini yeniden tesis eden tarihi kararlar alınmasını sağlayan etkiyi yaratmıştır.”

Alain Retière  
Pilot Proje Yöneticisi



ŞİLİ

İTALYA

BELARUS

KOSTA RİKA

NAMİBYA

CEZAYİR

BUTAN

ETİYOPYA

SENEGAL

ENDONEZYA

ERMENİSTAN

ÇAD

GRENADA

TÜRKİYE